

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 .
Pe 1 lună . 2 .

Nr. de Duminică
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se tea-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

O sentență de condamnare inapelabilă.

(*) Conducătorii poporului maghiar și-au creat un ideal politic: Ungaria să devie un stat național maghiar și cu toate atribuțiile unei țări independente. Dacă acest ideal frumos s'ar putea realiza din *puterea proprie* a poporului maghiar însuși și fără jignirea intereselor altor popoare și țări, cine ar avea ceva de zis?

Este o tendință generală, sănătoasă și practică a popoarelor peste tot, ca organizațiunea statelor să se facă pe baze naționale, fiindcă aceste singure dau cea mai mare garanție posibilă pentru împlinirea scopului statului și a misiunii poporului ce-l alcătuiește. Despre independență nici nu mai încapă vr'o discuție, căci fără ea nici nu poate exista un stat.

Baronul Bánffy de-oparte, căruia îi place a fi socotit între ceice pășesc în fruntea susținatorilor idealului statul național maghiar, și Francisc Kossuth de altă parte, încorporațiunea ideii de independență, povestesc în public cum s'au străduit neconținut a convinge și pe Monarh, că Ungaria numai ca stat național maghiar și independent poate exista și că tocmai interese dinastice reclamă realizarea idealului politic maghiar. De rezultatul acestor străduințe atât de competente nici Bánffy nici Kossuth nu destăinuise nimic. Dacă ar fi vorba numai de principii de stat, recunoscute de toată lumea ca bune și sănătoase, idealul politic al lui Bánffy și Kossuth n'ar avea trebuință de multe stăruințe nici pe lângă Monarh

nici pe lângă alții. E deci la mijloc o dificultate mare cu acest ideal politic, a cărui realizare întimpină atâtea piedeci. Dificultatea o cunoaștem cu toții: conducătorii maghiari nu vor să organizeze numai poporul în fruntea căruia s'au pus, ci vor să strivească în această organizațiune și pe celelalte popoare din Ungaria, cari constituiesc majoritatea populațiunii țării. De altă parte, pentruca Ungaria să ajungă la independență sa trebuie mai întâi să rupă sau să desfacă legăturile seculare, cu cari este legată de Austria prin nenumărate interese politice și economice și atinge astfel prin despicierea monarhiei habsburgice, sfera de interese a celorlalte state europene.

Este deci un lucru prea firesc, dacă idealul politic maghiar, agresiv pentru alte popoare și state, preocupă foarte de aproape și pe alții și nu numai pe maghiari singuri. În prima linie sunt popoarele nemaghiare din țară, cari au dreptul netăgăduit — omnesc, dacă nu altul — a se pronunța asupra naționalizării statului. În rândul al doilea Austria, care constituie de veacuri împreună cu Ungaria o singură monarhie, n'are și ea dreptul a-și spune cuvântul ei, când e vorba de a face din această monarhie două? Dar Impăratul și dinastia? Dar statele mari europene, să le fie lor indiferentă o schimbare mare în echilibrul european?

Iată dar factori grei, chieși de drept și prin interese mari, a ajutama sau a împiedeca realizarea idealului politic al conducătorilor maghiari. În privința popoare-

lor nemaghiare guvernul unguresc nu are scrupuli: vor ele să accepteze naționalizarea Ungariei cu atât mai bine pentru ele; nu vor, se vor supune prin silă. Mai dificilă este situațiunea față cu ceialalți factori. Austria, încât îi permit certurile naționale ale popoarelor sale, caută a-și asigura și pentru viitor terenul economic al Ungariei și luptă contra desfacerii statelor. Mai zilele aceste ministrul-președinte Beck și-a exprimat convingerea în auzul tuturor, »că două state cu o comunitate de traiu atât de strânsă, care s'a dezvoltat în decurs de patru secolii, nu se vor putea desfaca așa cu una cu două, desconsiderând chiar legăturile indestructibile ale dinastiei unitare«.

Impăratul, ca împărat, ca rege constituțional al Ungariei și ca comandant suprem al armatei, a arătat la toate ocaziunile o aversiune adâncă și hotărâtă contra dualismului armatei și prin urmare contra oricărei diviziuni în reprezentarea intereselor din afară ale monarhiei unitare. El a cerut și insistă pentru votul universal, introdus deja în Austria, și nimeni, nici cercurile conducătoare maghiare nu sunt de credință că acest vot universal va contribui la realizarea mai grabnică și mai complectă a idealului politic maghiar. Găsește acesta vre-un sprigin sau fie și numai o bunăvoință în cabinetele sau la popoarele celorlalte state europene? Apostolatul contelui Apponyi și încercările timide ale lui Francisc Kossuth în această privință au rămas seci, și ușile nu s'au deschis înaintea lor.

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Acasă.

Un fluierat prelung și răbufuind, trenul porni.

Ce lesne e să pleci! Nici nu mi-am dat seama cum au trecut cele două, trei zile, cât m'am tot pregălit, încet, încet de drum. De câte ori îmi așezau câte un lucrșor în cufăr, mă gândeam, — cum o să mă mai simt acolo, ce o să zic când voi ajunge acasă, cum o să-mi bată inima, cum îi voi găsi și ori cum mi-ar părea ei, după alăta vreme de când nu-i mai văzusem.

Și apoi, odată în tren, totul îmi peri din minte. De cum ne găsirăm locuri și ne-am așezat bagagiile, nu m'am mai îngrijit de nimic, nu mă mai gândeam la de nici una și priveam distrată în noaptea întunecoasă. Nici nu știu cât am stat așa. Târziu de tot, ne-am gândit că într'o noapte de călătorie, cel puțin două, trei ceasuri se cade, să te odihnești, de poți. Și am cercat să adorm. Așipisem o lecuță când m'am trezit într'un înec de tuse. Ah! nemții cu trabucele lor sunt buni de spânzurat. Nici în tren, nici în pat, și poate nici în fața împăratului nu se pot ține, până ce nu dau tămăie diavolului. Vecinul meu din dreapta, gentilul, după ce ne-afumase deja cu vre-o două trei țigări cât două degete de groase, se pregătea în taină cu o alta, — în ciuda privirei mele asasine! I-am închis ușa pe din afară și i-am tras'o la loc, bine, ca să nu cumva să-iasă afară vre-un pic din fericirea lui lacomă.

Și am stat așa, afară pe coridor la geamul deschis, în adierele nopței, aproape tot restul

drumului. Ceva rece mă 'ncătușase, capul împărea greu și noaptea atât de neagră! Departe pe cer, licăreau tăcut vre-o două stele amoroase și 'n tot pasiul ce-l străbăteam, doar pufăitul greoiu al mașinei spinteca fără de preget văzduhul adormit!

Se luminase de ziuă. Răcoarea dimineții ce sosea, prinse a îndulci puțin umezeala rece a nopței, pătrunzându-mă înviorător. Unul, câte unul, pasagerii începură a se ivi pe coridoare, somnoroși, înegriți de fum, cu părul val-vârtej. Și ce bine e să te găsești trează, între somnoroși. — Eram aproape de vamă, drumul se schimba din ce în ce mai frumos. Munții începură a se arăta, înălțicuți și pe măsură ce înaintam se ridicau tot mai sus. Și printre văi adânci, prin luminișuri, prunduri albe, ișuri argintii, poeni în floare și crânguri umbroase. Ne apropiam și odată cu soarele răsărind, zărim pe vârful unei coline înverzite, prima sentinela română! Ceva cald îmi năpădi dinspre inimă și pare că tot frigul din timpul nopței îmi pieri dintr'odată, scump, scump pământ!

Am coborât sfioasă pe peronul gării și o clipă îmi păru că nu mai știu umbla românește. Priveam cu drag la toți și peste tot. O, românul se vede cât de colo. E cum e furnica. Isteț și iute, în mișcări, în umblet cât e și de inimos la vorbă. Figuri cunoscute, saluturi amicale, — nici îmi știu cum trecu ceasul de așteptare, până ce pornirăm din nou. De acolo, vagoane de ale noastre. Pe dată simți, căci și trenul seamănă cu românul. Curățel, ușurel și sprinten. În urechi, nu sta încă hodorozeala aceia trăncănită a celuilalt. Ce bine era acum! Respiram adânc în boarea

dimineții celeia limpezi cum e lacrima, simțeam în toate vinele pătrunderea aerului acela curat și plin de miresme, în care născusem și crescusem mare, și când dădui cu ochii de crestele munților noștri, auziu impurpurați în aurora senină, acolo, pe unde îmi călcăse piciorul de atâtea ori un nod mi-se opri în gât și nu mai putui vorbi. Ce de aer, da, era el pricina!?

Trenul trecea ca un fulger, printre păduri, tăind satele, prin tuneluri, coborând și iar urcând. La o cotitură o văjiitură fășiitoare, în gâlgăituri repezi și svârcolite, ne atinse auzul. Era Prahova. Prahova noastră dragă și harnică fără preget, mereu în goană s'ajute atâtea și alătea greutăți ce-i chemau puterea.

O, Prahovă frumoasă, de câte ori adormisem în legănarea cântului tău vesel!

Câteva minute încă și iată ne ajunși. Tovarășul meu de drum și vieață, mă privea, de mult, tăcând. La țipătul ascuțit al locomotivei, îmi strânse cu putere mâna, părând a mă trezi din visare. Soseam acasă, — acasă, — acasă!

Și, iată-ne! Amândoi, la un loc, strânși cu pornire în brațele lor dragi, calde, peste măsură de dornice. Cine ar putea spune, câte ni se grămădeau în suflet, în clipa aceia. Rădeam, rădeam, ne mângăiam, cu ochii strălucind, umezi, umezi, de bucurie, da, nu de plâns, dar eram așa de fericiți, nebunatic de fericiți și ne întrebam mereu, într'o pripă bolnavă, multe, de toate, într'una, fără sfârșit!

O, Doamne, eram acasă! Când am zărit turla din vârful casei noastre, ferestrele albe, grădinița, paviloanele, brazii înalți și plini de vieață, atâtea

Pe lângă acești factori adversari ai idealului politic maghiar se mai adaugă acum încă unul, tot puternic și temut: *Lumea civilizată constituită în tribunal*. Căci în ce alt chip s'ar putea tâlcui pășirea pe teren a poetului norvegian Björnsterne Björnson și a scriitorului rus Tolstoi? Ce-i privește pe acești bărbați însemnați, cari totdeauna au pus talentele lor recunoscute și condeiele lor măiestre în serviciul unor idei mari omenești, ce-i privește pe ei idealul politic al maghiarilor? Nici statele de care aparțin, nici popoarele din care a ieșit fiecare din ei, n'au de a face nici în clin, nici în mănec cu statul național maghiar și cu independența sa.

Dar acești doi strajnici luptători nici nu ridică glasul lor puternic, care străbate toată lumea, în numele Norvegiei sau a Rusiei, ci în numele omenirii. Ei nu se ocupă de fapte și evenimente politice, ci de fapte și evenimente omenești. Maghiarii în frunte cu Apponyi, surprinși și consternați mai ales de sentința de condamnare a poetului norvegian, caută a scăpa din fulgerile ei prin o denegare a competenței judecătorului. Un poet, zic ei, oricât de însemnat ar fi, n'are competența a judeca afaceri politice, mai ales când nici nu le cunoaște cu temei și când ele sunt de o natură atât de complexă ca cele maghiare. Dar, zicem noi și toată lumea nepreocupată Björnsterne Björnson nu a făcut maghiarilor, recte conducătorilor lor, proces politic, el nu discută teorii de drept public sau de stat, el nu acuză, ci condamnă, și nu în virtutea unor articole sau paragrafi ai legilor politice, ci în virtutea ideilor liberale și umanitare, pe care dânsul le-a reprezentat în mod atât de strălucit o viață întreagă și lungă până la adânci bătrânețe înaintea întregii lumi. Björnsterne Björnson a publicat o sentință în materie pe gândire, simțire și faptuire omenească. Conte Apponyi însuși, când nu recunoaște competența poetului în cele politice, se simte zdrobit de asprimea condamnării în cele omenești și

cu toate că promisese a reveni, a tăcut și a renunțat la orice apel. La cine să și apeleze? Guvernul nemulțumit, precum se vede, de tăcerea contelui Apponyi a trimis în luptă în contra lui Björnsterne Björnson pe — fișcalul comitatens din Turoț! Poate că acest domn curajos cu un nume german își închipuește că părțile de fraze, pe care din considerațiuni cătră guvernul unguresc »Neue Freie Presse« le estrage din scrisoarea sa, va resturnă sentința de condamnare inapelabilă, pronunțată de Björnsterne Björnson în numele tribunalului lumii civilizate.

Episcopul dr. D. Radu pentru limba românească. *Sub acest titlu »Nagyváradí Napló« din Oradea scrie următoarele: »Un incident foarte neînsemnat a dat episcopului dr. D. Radu prilejul să ridice cuvântul în interesul limbei românești. Înaintea notarului din Pocia o pereche de logodiți a vrut să încheie căsătorie. Și-au adus atestatul de botez, care era scris în românește. Notarul n'a primit actele, pentru cuvânt că sunt scrise românește. În același timp a făcut raport la fibirăime. Autoritatea administrativă a transpus cauza, pentru opinie, episcopului dr. D. Radu. Răspunsul episcopului l-a trimis ieri vicșpanului. Întrânsul își exprimă mai înainte de toate mirarea că notarul unei comune românești cu două mii suflete nu știe românește. Arată pe larg că preoțimea gr. cat. are dreptul înscris în lege ca extrasale matriculare să le dea în limba pe care o pricep și credincioșii. Rogă deci pe vicespan să îndrume pe notar să accepteze actele scrise românește.*

Prea Sfinția Sa Episcopul dr. D. Radu, și-a împlinit, fără îndoială, o datorie pe care o are către biserica și poporul ce păstorește. În împrejurările grele ce străbatem chiar împlinirea datoriei trece drept un merit, pe care îl înregistrăm cu deosebită plăcere.

DI Alexandru Beldiman, reprezentantul României la Berlin, unul dintre cei mai cu vază di-

plomat al României, a fost decorat din partea M. Sale Regelui Carol I cu Marea Cruce a Coroanei României, ca o dovadă de înaltă Sa aprobare pentru îndeplinirea misiunii sale de prim-plenipotențiar român la conferința din Haga.

Adresăm felicitările noastre dlui Beldiman, care e nu numai un diplomat distins, dar și un sincer naționalist.

Criza financiară.

IV.

Brünn, 19 Nov. 1907.

Situațiunea pe piața financiară internațională e tot așa de încordată ca și până aci. Exportul de aur continuă. De altfel americanii în primo loco caută în ruptul capului după »Eagles«, așa se numesc dollarii americani de 10 și 20. Aur ar fi importat ei destul, dar momentele le lipsesc, — momentele retrase din circulațiune. În America aurul nu e privit de ban, ci ca metal, — care prin monetizare devine ban. Pela toate băncile de emisiune s'a făcut întrebarea, că n'ar fi dispuse a schimba dolarii ce-i au respectivele bănci, contra bare de aur. Astfel de operațiuni s'au tranșat la banca Angliei, d. e. în 13 l. c. s'au schimbat 600.000 funți sterlingi, — la Banca Franței și la altele. Chiar și Banca Austro-Ungară încă are vre o 20 mil. cor. în »Eagles« americani. Și aci s'a bătut la ușe, dar cu considerare la suma mică și speșele mari cu cari e împreunată o astfel de operațiune, nu s'a efectuit.

Cu ocaziunea aceasta încă ies de-abinele în relief neajunsurile organizației sistemului monetar în America. Lipsesc băncile de emisiune, cari pe baza aurului ce se îngămădește în pivnițele lor, să poată emite bancnote, cari să le pună în circulațiune, căci aurul nemonetizat nu poate circula, iar de prezent monetăriile statului sunt într'atâta de ocupate, încât aurul ce părăsește Europa, abia în decurs de 2—3 săptămâni s'ar putea straformă în »Eagles«, atât de căutați azi.

Numai secretarul tezaurului public ar putea preface momentan circulabil aurul im-

verdeată, atâtea flori și atâtea farmec, când mi au sărit câinii, unul la gât altul în spinare, lătrând nebuni, gudurându-se neastâmpărați, săltând apucați de o bucurie fără de margini, simți un fel de învârteală în cap, niște călduri prin spate și o sfârșeală ce îmi muia picioarele. Eră aproape să cad, ca o fontușă, când, aplecată, zării pisicuța mea albă, ștergându-se sfioasă pe lângă picioare. O, sărăcuța Muțioară! Și ea, și ea. — Au alergat toți, întru întimpinarea noastră, oare de pe unde se găseau, slugile, veciini; — când dăm să intrăm pe poartă un stol de rândunele sburără, glonț, din tufișul trandafirilor.

Sărmanele! Am plecat când soseau ele, și veneam când își luau drumul! O vecină bătrână plânse, sărutându-mi mâinile: să ne rămâi, până ce-or veni iar!...

Și au trecut zile dearândul. Multe, luminoase frumoase, senine și calde. Nu a rămas petecuț din curtea întreagă, nu a rămas colțisor din casă, să nu-l revăd cu deamăruntul, să nu-l pipăi, să nu le străbat cu ochii, să le observ cum sunt, de s'au schimbat ori sunt tot așa! Diminețile, dedeam fuga în curticica păsărilor. Le dam singurul, drumul, din cotețe, mă dam la o parte, pe după lemne și mă uitam apoi la una, câte una.

Cinci din cele lăsate de mine, la plecare, perise. Săracele, — două spânzurate în gard, două în ghiarale uliilor și una murise de sete. O gloată de pingușe, una mai moțată ca alta, le luase locul. Cocoșul, la urmă, semeț, bătând din aripi. Drăgul Pincălean! Când mă zări, fugi speriat, — se sălbăticișe rău. Apoi în tabără ieșeau curcanii borborosind, mereu țâfnoși, apoi găștele gălăgioase și rafele măcăite.

M'așezam pe un buștean din mijlocul curței și încetșor le strigam, le îndemnam la mâncare. Și veneau, veneau unele peste altele, pingușele neastâmpărate peste creștele curcanilor ce hălăpăiau flămânzi. Din buzunarul șorțului scoselu o bucată de pâne și fărîmând o chemaiu alintător ca odinioară, pe Pincălean. La început se codi mult, îi aruncau o fărâmiță de miez de parte, atunci din trei sărituri fu lângă poala mea. Înținseu mâna plină de pâne și atunci, frumușel, cu gâtul întins își prinse în cioc bucățiță cu bucățiță, întorcându-și într'una căpușorul mic, rotund, împreunat cu verde și roșu, când într'o parte, când într'alta, clipind așa de blând din ochișorii lui, ca două mărgelile negre! De când plecasem eu, — îmi povestea omul din curte, — nu-i mai călcasem piciorul pe jos, prin curtea cealaltă. Căci cine era, să l strige pe nume și de pașii cui era să se mai țină, pe sală spre cămară, unde-și stia și el porțioara lui de pâne. O fluturare sburdalnică, mă făcu să întorc capul. Porumbelii sărăcuții! Ei tot întârziăți soseau la merinde. Veneu în ceată peștrită, ușurei, fâlfâind des din aripioare, gurând. Vre-o doi mai fometoși mi-se așează pe genunchi. Ceialalți, unul peste altul își băteau cioculețele în vasele golite și sburau apoi cu toții, nebunateci, cătând mâncare în fiecare colț. Luai săculețul cu meu și o clipă pare că eram stâlp de porumbel. Toți mă tăbăresc ciugulindu-mi și mâinile. — Dragele mele păsări și ele păstrau o părțică din inima mea!

— Câte clipe mulțumite, trecusem eu printre ele și cu câtă tragere de inimă luasem parte la toate peripețiile vieții lor! De când erau pui-

șori golași și până ce fugeau semețe, cât era lungul curții, mâinile mele cunoșteau așa de bine mângăierea blajină a penițelor lor, moi, lucii și mătăsoase! — Și regăsindu-mă între ele, ce mult simțeam puterea dragostei nemărginite, ce mă legase atât de mult de casa noastră, de căminu-mi scump, — unde nu numai cuprinsul acestă plin de viață mă atrăgea, tresărind mișcată la aducerea aminte, te miri, căruți inimic, dar unde, lubeam și pânza păiangenilor, atârnată în vre-un colț de magazie!

Ziua întreagă nu mă ajungeam să mă împart a fi pretutindeni. În rostul treburilor cari îmi aduceau așa frumos aminte, împărțea cuminte a zilelor mele de odinioară.

În grădinița minunată, micuță, dar îmbelșugată cu de toate, unde florile răspândeau atâtea farmec și parfumurile lor, atâtea suavitate. Unde flece firicel de iarbă, răsarea mândru și vesel, — unde umbreau brazii înalți și cântau mierlele meșteșugit și dulce, unde înfloreau cei mai curați crini și trandafiri albi, unde razele soarele se furișau tainic mângâind flece fioricea, — unde lumina luna mai blând prin ramurile molifșilor stufoși și unde străluceau mai scânteioși, licuricii verzui.

— Acolo am cântat și am plâns!

O, florile mele, florile mele, sufletul meu! Ele îmi sunt adese ori tot. Bucuria duioasă prin ele o am, ele mi-se lipesc de inimă, asemenea unor ființe iubite, ele mă fac să răd și tot ele să plâng!

Am rătăcit apoi, pe cărări depărtate prin fundul pădurilor. Am ascultat corul păsărelelor mici și am închis ochii vrăjită în farmecul sim-

portat în bare, emițând certificate de aur. Această cale însă nu s'a urmat până acuma.

Deși cantitățile de aur importate în scurt timp se urcă la suma colosală de 14 și jumătate milioane funți sterlingi, totuși o ameliorare simțibilă nu s'a produs. Aceasta din cauza amintită mai sus, — nefiind circulabil. — Americanii fac toate sforțările posibile de a presa și ultimele picături libere de aur aflătoare în Europa. — Băncile de emisiune la rândul lor i-au avertizat, că vor urca și mai mult etaloanele, — spre a-și apăra rezervele. — Că singur prin această procedură ajunge-vor rezultatul dorit e dubiu, deoarece premia ce se plătește acum în America pentru numărare, paralizează rezultatul urcării etaloanelor.

Spesele și jertfele ce se aduc în lupta pentru aur și apărarea rezervelor adunate, o simte economia și comerțul tuturor statelor cu atât mai mult, cu cât în urma banilor scumpi slăbește conjunctura. — Consumul se restringe, — produsele se înmulțesc, se umplu magazinele, neputându-se desface fabricatele, scad prețurile, — iar dacă aceasta durează timp mai îndelungat multe stabilimente vor fi necesitate a sistă producțiunea.

Luând în considerare urmările nefaste, ce le-ar avea urcările etaloanelor pt. industria și comerțul propriilor țări mame, băncile de emisiune au aflat de bine a se ajuta primo loco unele pe altele între sine, aicea acasă, nefiind rezonabil a urma lupta pentru aur până la cuțite, contra americanilor.

Știm, că banca Franței, i-a pus băncii Angliei deja 3 milioane funți sterlingi la dispoziție, declarând deja în săptămâna trecută, că e dispusă a-i mai da 3 milioane funți. După știrile ultime banca Angliei conferențează pt. a i-se pune la dispoziție în total 10 mil. funți sterlingi.

Asemenea s'a adresat băncii imperiale rusești, acărei depozite de aur vin imediat după a băncii Franței, — cari sunt cea de 3 ori mai mari ca a băncii Angliei. — La

un rezultat pozitiv nu se ajunsese încă, — dar probabil, că la caz de reușită, aurul rusec nu va trece la Londra, ci la Berlin unde va sta la dispoziția americanilor. — Prin aceasta se va ameliora și în Berlin situațiunea.

În săptămâna trecută confera la Paris un reprezentant al băncilor mari americane cu banca Franței, ca aceasta să pună direct aur la dispoziția americanilor, excludând mijlocirea B. Angliei.

Eră vorba de 100 mil. frcs, contra unei acoperiri parțiale cu hârtii de valoare americane de prima bonitate și garanția bancherilor din New-York.

În ședința sa din 14 l. c. banca Franței a respins această cerere, — observând, că pentru un împrumut de aur direct, dorește garanția guvernului Statelor-Unite.

Din alt izvor se signalase, că reprezentanți de-ai miliardarului Morgan au ținut o conferință cu direcțiunea băncii de Paris, la care au luat parte și doi reprezentanți de ai băncii Franței. — Banca de Paris s'a declarat dispusă a le câștiga americanilor prin girul său, dela banca Franței suma de 225 mil. frcs, contra acoperire de prima bonitate.

Banca Franței însă n'a fost de acord nici cu planul acesta.

Pierzând banca Angliei zilnic cantități însemnate de aur, — în tot momentul se așteptă urcarea etalonului la 8%, căreia îi urma fără preget banca imp. germ.

În 15 l. c. a pierdut B. Angliei 782.000 funți st., în 16 l. c. 471.000, asemenea a pierdut cantități însemnate și banca imp. germană.

Se zvonise chiar, că banca Franței ar fi decisă a urca etalonul, în vederea exportului continuu de aur. — Aceasta nu s'a întâmplat și nici B. Angliei n'a mai manipulat cu acest ventil draconic, luând în considerare ultimele știri îmbucurătoare sosite din America.

Anume Roosevelt, președintele Uniunii americane a declarat, că situația s'a amelio-

rat, mijloacele din circulațiune s'au înmulțit față de luna trecută, — a provocat publicul ca în interesul Uniunii etc. să redea circulației monetele retrase și ținute ascunse.

În fine a declarat, că e dispus a se emite 150 mil. dolari bonuri de tezaur, pt. înmulțirea mijloacelor din circulațiune, a căror lipsă se simte încă și azi, — observând, că în proxima sesiune a congresului, care se va întruni la începutul lui Decembrie, i-se va înainta un proiect de lege, prin care caută a se corege greșelile și răspunsurile organizației sistemului monetar al Uniunii, ieșite la iveală în decursul crizei actuale.

În cercurile financiare din Paris se discută întrebarea, că oare fi-va Banca Franței dispusă a prelua sau a lombarda o parte a bonurilor de tezaur ce se vor emite?!

Reprezentanții americani conferează cu Banca Franței asupra acestei chestiuni, — așa se svonise.

Banca Franței dementează știrea în »Temps«, — zicând, că nu poate lua parte la subscripțiune, ajungând în coliziune cu § 9 din statute. O cale ar fi. Anume dacă institutele pariziene ar lua parte la subscripțiune, reescontând o parte echivalentă a portofoliului lor comercial la Banca Franței.

Natural aceasta depinde de averea lor.

Detaliile despre condițiunile acestei operațiuni nu sunt cunoscute, deoarece modalitățile emisiunii și cursul încă nu sunt ficșate. De altfel se observă, că Banca Franței ar fi predispusă, a favoriza plasarea unei sume de 10—15 mil. dolari la băncile mari pariziene.

»Revista londoneză. Statist« în numărul ultim își exprimă părerea, că în America e de prevăzut o ameliorare a situației.

Între altele zice: »Pentru prima oară vedem o îmbunătățire oarecare în America. Premia, care s'a urcat în urma neîncrederii la 4 procente a scăzut în timpul recent la 2 procente. Se așteptă o influință binefăcătoare dela emisiunea de 50 mil. dolari de »Panamabonds«.

Financiarii de frunte și băncile lucră dim-

poniei sălbatice a Peșului, acolo în singurătatea nepătrunsă, unde nu se auzeau alte glasuri, decât melodia lui în susururi văjitoare, pe când din taina desigurilor misterioase, impunător se ridica spre zările albastre, un solo divin, freamțul dulce ce lin al codrului!

Acolo am visat! Și mi-a fost nespuse de dragă revederea fiecărei poteci, unde feriga îmi îmbalsmă trecerea și pietricelele albe tresăreau sub picicare, pare-că gata să-mi aducă aminte de fiecare gând, în pașii ce-i călcam pe pașii de odinioară...

Am trecut prin poiana cu flori. Acolo mi-se opriă pașii și din văltoarea gândurilor unul mi-se ivi limpede înainte, în vreme ce inima îmi bătu mai tare și ochii mi-se umeziră duios. Fusese, nu de mult, ziua aceea de primăvară, o zi din înflămplare, sfântă și mare, — când el sosise de așa de departe. Atunci l-am văzut, asemeni unei arătări dragi, ivit acolo între viorelele albastre. Erau de azur toate în juru-mi și atâta strălucire pretutindeni și atâta pace lină!

Nici frunzele nu se mișcau și izvoarele tăcuse, pe când din firea întregă, un singur cânt se înălță, încetșor și dulce, dulce aceluși al inimei mele ce în taină șoptea ușor, viorelelor în floare și dorul ei împlinit!

Într'o margine a poienei, o salcie pletoasă doar plângea tăcut...

Acum, în adierea unui vântuleț, salcia își scutură tremurând ramurile, poiana își netezea vestmântul vânt-rozat de toamne, pe când un stol de rândunele porneau, cripind, spre țările calde.

Cu viorele, ferigă și brad îmi voiu împodobi cândva vestmânt de sărbătoare și în pașiștea aceea săpa-mi-voiu răzorul, unde va răsări floarea purpurie a dragostei mele în ramura credinței de apururi!...

Într'o zi, treceam printr'o ulicioară. Îmi ridea inima și ochii căci în tot treacățul întâlnisem chipuri vesele și zâmbete ce mă întâmpinau cu drag și doar atâta dor dusesem de toți și de toate câte se legau și apropiu de casa noastră. La o colitură, alături de un petecut de grădiniță, o cășcioară cât cuprinsul unei odăi, mă făcu să stau locului. O tristă aducere aminte îmi năpădi inima. Aci locuise odată o femeie harnică, bună și cuminte. Zăcuse un an bolnavă de inimă, și nu mult după ce plecasem eu, primisem veste că murise. Avea doi copilași cari rămăsese, tatălui sârman.

Mă apropiat de curte. Câinele legat cu lanț în ușa unui coteț începu a lătră. Căsuța tot așa de albă, tot așa de îngrijită, pare că nu avea urma că cea care o îngrijise, plecase de mult și pentru totdeauna.

Pe un perete în bătaia soarelui, câteva șire de

fasole și ardeiu verzi odihneau la uscat, pe iarnă. În grădiniță iarba verde radea vesel, — vre-o doi pruni și un corcoduș umbreau un rotuleț de busuioc și ismă creață. — La o parte, în stânga casei într'un rotocol de găteje, capra de lemn; vre-o două găini răcăiau neastâmpărate într'o grămăjoară de muceguș strâns de o parte. Aceeaș ordine, parecă acelaș rost era acolo numai atâta liniște încunjură casa și stăpâna curticea, încât țără lătratul cânelui din ce în ce mai întărit aș fi crezut că nimeni nu mai trăia acolo. Intrai în grădiniță și bătui la ușe. Cânele sări furios, găinile se împrăștiară speriate. Deschisei și intrai.

Un miros de sulfină și mușcată se răspânda în odăița jumătate întunecată de ghivecile cu flori dela ferestre. — De după vatră, fetița de vre-o șase anișori, îmi ieși înainte sfioasă, privindu-mă uimită, cu ochii ei de cicoare. Tăcea, neîndrăznind să se apropie. Unde-i tăticu?

— A plecat la lucru, — de abia îmi grăi.

— Și tu stai singură aici?

— Nu, cu Ionel, uite-l colea.

Pe un pătuc, ghemuit între două perne, draguțul copilaș își făcea de joc cu câteva bețișoare și o rămășiță de cărucior.

Când mă văzu, lăsă bețișoarele și dând să-și copere chipul cu mânuțele, se întoarse dintr'o-

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás măstru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricațiile proprii din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de marmoră magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.

preună cu secretarul tezaurului public un plan, pe care în principiu l-a acceptat și Roosevelt și dela care se așteaptă, că va restabili încrederea publică sdruncinată.

»Pentru prima dată îndrăznim a crede, că partea cea mai groaznică a panicei a trecut, deși dupăcum e de prevăzut, va urma încă o perioadă lungă de depresiuni, până la reîn sănătoșarea deplină a organismului sdruncinat.

Sft. Mihai a fost deci mai bun, — probabil va fi Nicolae mai moros. V. V. B.

Sfințiri de biserici.

În timpul din urmă s'a început o mișcare viuă în sinul bisericii. Se renovează și ridică biserici noi, în dieceza Aradului, iar episcopul Ioan I. Papp, fără considerare la loc, vreme și distanță, ca un păstor bun, aleargă de-alungul și latul diecezei, sfințind biserici și întărind credințioșii în legea străbună. Aceștia la rândul lor se adună și fac primiri sărbătorești celui ce în numele Domnului vestește cuvântul evangheliei. Străinii înșiși se închină înaintea acestui apostolat și manifestă toate preveniențele oamenilor de bine. Numai un învățător confesional, dl Cloambeș, s'a aflat ca să critice în coloanele acestui ziar felul vizitațiilor canonice, cași când acele, vezi Doamne, nu s'ar face de dragul bisericilor și al credințioșilor, ci de dragul alaiurilor, căci de alaiuri numește manifestația credințioșilor la primiri. Dar la o parte cu aceste apariții bolnave, când stăm în fața sărbătorilor înălțătoare ce s'au petrecut în ziua de Sâmbătă și Duminecă, 10/23 și 11/24 Noemvrie în tractul Tinței din Biharia, condus cu multă pricepere de zeosul protopresbiter Nicolau Roxin.

Două biserici, una renovată în Cefa și una clădită din temelii în Miersig, au fost sfințite în acele zile și pe lângă aceasta mai vizitate trei comune anume Inandul, Bicaciu și Gepiu, tot atâtea comune sărace, cari n'au mai văzut episcop între hotarele lor.

Cefa e comună mixtă cu populație maghiară, unde se și resimte influința străină asupra exteriorului poporului. Tinerul preot Aurel Albu, urmând exemplul tatălui său din Cheresig, chivernisește cu curățenia inimii și a mâinilor averea bisericească și apoi colectează cu vreme și fără de vreme până ajunge să ridice zidurile slabe de odinioară și să împodobească o frumoasă biserică spre preamărirea lui Dumnezeu și cinstea

ortodoxiei, între neamuri străine. Lângă biserică, ca o frumoasă fiică școala în stare bună și bine îngrijită laudă hărnicia preotului.

Sâmbătă la orele 9 sosește P. S. Episcopul Aradului Ioan I. Papp, însoțit de vicarul arhimandrit V. Mangra, protosincelul R. Ciorogariu, ases. cons. George Popoviciu și protodiaconul dr. I. Suci. La gară este întâmpinat în numele bisericii de protopopul N. Roxin, iar în numele autorității civile de protopretorele I. Markovits, 60 călăreți și 80 căruțe fac splendid cortegiu, cu care își ține episcopul intrarea în comună, unde la casa parohială îl așteaptă școlarii, în a căror nume primește pe episcop micul gratulant I. Bolog.

Actul sfințirii și sf. Liturgie o săvârșește Prea Sfințitul asistat de vicarul V. Mangra, protosincelul R. Ciorogariu, ases. G. Popoviciu, protopp. Petru Serb, preoții: D. Albu, (Cheresig) I. Nagy (Roit), M. Hașăș (Ateaș), I. Popovici (Inand), I. Capitan (Marțihaz), M. Hașăș (S. Nicolaul rom.), G. Cosma (Berechiu), V. Moga (Cristur), A. Albu (Cefa) și protodiaconul dr. I. Suci. Popor mult care cu admirație ascultă înălțătoarea slujbă și cu lacrimi în ochi ascultă poveștile arhierelui, date în puternica cuvântare prin care chiamă pe credințioși la alipirea de credință strămoșească și la creșterea tinerimii în frica lui Dumnezeu și în lumina învățăturilor, cari duc la fericirea vremelnică și veșnică.

După serviciul divin recepțiune în casa preotului și apoi masă comună în școală. Șirul toastelor și deschide Preasfințitul pentru Majestatea Sa și apoi umează, pentru Preasfințitul, parohieni, preot, protopop, autorități civile, între cari remarcăm toastul vestitului deputat Korda Bandi, ținut în limba românească pentru episcopul sărbătorit de toți.

După amiază trece apoi Preasfințitul la Inand, unde asemenea e primit de popor mult cu preotul I. Popoviciu în funte. Intrând în biserică, rostește rugăciunea deslegării și apoi urcă amvonul, luminează și îndeamnă poporul la viața creștinească. După serviciul divin poposește peste noapte la marele proprietar Markovits, care a avut amabilitatea de a-i pune la dispoziție pe cele 2 zile cât a petrecut în acele părți un splendid echipagiu cu patru cai, precum și echipage necesare pentru suită. Preasfințitul cu suita sa a fost găzduit cu toate onorurile în casa ospitală a dlui proprietar Markovits.

Duminecă la orele 7 dimineața pleacă Preasfințitul într'un potop de vreme dela Inand, însoțit de suita sa și protopretorele Markovits, cere prețutindene la însoțit în ținută mare, asistând și la serviciile divine. La marginea Inandului îl așteaptă călăreții și căruțele din Gepiu, cari îl conduc în

comună unde e primit din partea bisericii de preotul Nicolae Boiț iar din partea administrației civile notarul Kovács Lajos. Aici încă intră în biserică, rostește rugăciunea de deslegare și iarăș urcă amvonul, ține în felul său obicinuit o cuvântare și binecuvântă poporul.

Dela Gepiu la Bicaciu, iarăși întâmpinat de călăreți și căruțe, este condus în comună unde este întâmpinat în numele bisericii de preotul St. Jurcuț iar în numele administrației civile de notarul Kántor Endre. În biserică rostește rugăciunea de deslegare, binecuvântă și rostește cuvinte sufletești poporului fericit de a vedea în mijlocul său pe arhierul și a asculta din rostul lui vestirea cuvântului evanghelic.

Dela Bicaciu la Miersig, ultima stație a acestei misionale apostolești. Miersigul de tot face 800 suflete. Când cu 18 ani înainte de aceasta a venit tinerul preot George Dudulescu, Miersigul eră un roiu de vespi. Poporul împerechiat, dat stricăciunii, eră dejă pe povârnișul părăsirii bisericii străbune ademenit de limba de aspidă a prozelitismului. Tinerul preot însă cu tactul și zăbul său pastoral încurând potoli patimile, se restabilește pacea și se începu munca cinstită pentru binele obștesc. La cererea credințioșilor de a lua dânsul conducerea pământurilor arândate dela capitoul romano-catolic, dânsul primește ofertul ca din dobânzile realizate din subarândare, să treacă o parte la biserică, așa din acest câștig clădiră mai nainte o școală ce face onoare oricărei comune mari de pe câmpie, apoi s'a apucat de zidirea bisericii. Și în ce biserică? a costat până acum 50.000 cor. în infățșirea ei externă și internă este cea mai pompoasă biserică din acele părți, pompoasă în strict înțeles al cuvântului. Și ca să fie completă icoana caracterului părintelui Dudulescu, adaogem că tot ce a putut agonisi a pus pe altarul bisericii și al școalei, iar dânsul șade într'o colibă de casă, în mănăstire cum o numește dânsul, care este vădov și trăește adevărată vieață călugărească. După ce toate vor fi făcute, zice dânsul, atunci vom face și casa parohială, pentru cel ce va urma după mine. Nu se poate descrie fericirea poporului din Miersig de a fi ei, cei mai săraci, cei dintâiu cu biserica și școala lor, și mândria lor de preotul adorat, care i-a scos din starea dezolată în care erau și i-a făcut fruntași între comunele învecinate. Părintele Dudulescu a aflat un vrednic colaborator în harnicul învățător Iulian Pagubă, cuvine-se a se pomeni și numele lui cu cinste.

Mers-a vestea despre minunatele lucruri din Miersig, dreptacea într'un potop de vreme venit-au satele vecine de era tescuit Miersigul de popor, venit-au dintre fruntașii orădani, domnii:

dată, scoțând un gemăt. — Il doare piciorul — îngână fetița, — a căzut din pat când a dus-o pe mămica la groapă, și de atunci a rămas cu el rupt. Il luai binișor pe brațe și mângâindu-l îl liniștii puțin, dupăce îi arătai banii pentru acedele. Atunci își ridică căpușorul și prinse a zimbî ușor, îndurerat. Fetița veni și ea lângă mine și sprijinindu-mi-se pe genunchi mă întrebă drăgălaș, — dar matale unde ai fost? că de căteori ne întrebă! mămița, unde te-ai dus așa de parte, de parte! I-am strâns pe inimă tare, tare, ca să-mi birui îndușoșarea adâncă ce-mi grămădea în gât un nod de plâns, și am plecat într'un târziu, strânsă în suflet de jalea ce izvoarește în jurul copilașilor fără mamă, năpădită de tristețea, căci nu-i nimic mai plin de obidă ca vatra neîncălzită de mamă și nu-i nimic mai covârșitor ca durerea mută a ochilor galeși și dulci, ce port în adânc doliul și dorul neîmpăcat de mamă.

Ni-se apropia ziua de ducă și codrul eră de aramă. Plecase și rândunelele, se vestejau și toamnele viorii, se răreau pasărelele în păduri și bradul se întunecă și izvoarele par'că îngăimau mai stins un susur învălătuțit, ce părea a cânta obosit de adormire, ramurilor, ce-și plecau agale brațele ostenite de povara verei; și crengile își scuturau frunzele portocalii înflorând fantastic așternut mușchiului ca verdele măslinei. În grădiniță tu-fănelele albe și roze își ridicau coroanele imbelșugate și prifoase investimântând ronturile în cununi îndiademate, pare că aducându-ne cel din urmă salut al frumuseților ce erau și ele pe drum de ducă. M'am dus apoi la biserică. Acolo în cadrul acela de aur, sub bolta înstelată unde luceau așa de blând făclile de ceară, voiam să mai

ingenunchiu odată! Nu știu de ce din câte colțuri de lume, unde se roagă toți credințioșii, a-i m'am simțit mai aproape de bunul Dumnezeu! Nicăiri n'am auzit chemare mai divină și mai armonioasă ca aceea a clopotelor dela mănăstirea noastră. Acolo m'am pomenit micuță, acolo mi-am făcut prima spovedanie, la bătrânul duhovnic, călugărul Eftimie, și nu eră Duminecă, nici sărbătoare să nu mi simt inima tresăltându-mi cu cerneț de cum se auză primul dangăt de clopot. Toată puterea de evlavie acolo am simțit-o sporindu-mi în suflet și odată cu fiecă cruce cât ținea liturghia, pare-că simțeam că-mi crește inima. Acolo mi am fost sărbătorit cel mai sfânt pas în viață, acel, când am ingenunchiat înaintea altarului și am jurat credință de apururi. A fost atunci o zi cerească. În templu sacru, în mijloc de flori și aprins de tămâi miroșitoare, în rugi de preoți și cântări de Cheruvimi, plecată smerit, am avut năzărirea a fi simțit apărător și blând, brațul divin atingându-mi fruntea. Pare-că o ușurință nematerială îmi ridică atunci ființa toată, de-asupra celor pământeste și în glasurile rugăciunilor calde, mă simții o clipă, pătruns sguđuită ca de o vibrație adâncă de coarde, în care tremură tot duhul, întregă ființa-mi, în care ardeă mai viu ca ori când dorul de viață, în para încinsă a credinței mari și luminoase!

Ca și atunci, am ascultat înălțată, Cheruvicul ce părea domol îngânat cu voci de argint; am sărutat îndelung un colț din icoana Sfetei Fecioare și am coborât treptele de marmură albă, luându-mi drumul înainte...

Dusă, dusă iar!
Pe aceeaș cărare porneam iară de acasă. Acasă! Da, acolo era casa noastră, vatra noastră dragostei

mele de copil acolo îi era acasă! Cum să se poată rupe așa dintr'odată până, pe care sesesem atâtea ani de zile, numai iubire și drag de casă, — de ai mei! Cum să nu simt închizând poarta îndărătu-mi, că-s ferecate acolo, toate frumusețile și toate comorile, de cari mă bucuram așa îndeplin, în pacea celui mai cald cămin! Și câtă putere va să fie într'o biată inimă micuță, să strângă atâtea forțe cât să nu lase a se simți nici un picuț, din tot vârtejul sufletesc ce răscolește în clipa despărțirii, până și cel mai întunecos nimic, dogorind încins sub taina ochilor înlăcrămați, ce caut mișcați și spre pietrele, pe care calci, cuvântând cu fiecă clipire, un scurt rămas bun!

Era noapte. Stelele sclipeau mărunț ca o spuză de diamante în bătaia apusului, lunecând lin, când și când câte un stins din cele sfârșite, cari cădeau ușor nesimțit ca fulgerarea unui tăiș de lamă în para unei flacări.

Depart, în marginea văilor, un tălângănit molatec de clopote, însoțea un flueraș de păstor, ce cânta inimos o doină din munți. Versul acela fermecător îmi atinse cutremurat sufletul și din strânsoarea inimii porni ceva ca o undă de ape umflate, potopindu-mi înflăcărât obrații adiași de răcoreala Prahovei ce curgea liniștită în jos...

Ciobănașul își pornise oițele din munți, la drumul țării, și în cântec drag le mângăia drumul lung...

Și eu plecam încotrova, acasă, acasă, căci mai aveam o casă. Acolo la munte, acasă, fusese viorele, și dincolo, da dincolo sunt trandafiri, trandafiri îmbujorați și... cealaltă casă. Un fluerat ascuțit spintecă ticna nopții, eram la graniță.

dr. Aurel Lazar, avocat, dr. Coriolan Papp, directorul »Bihorenel« și dl contabil Diamandi, și venit-a Hilaria cu corul ei de a înălțat splendoarea serviciului divin, săvârșit de Preasfințitul, asistat de arh. V. Mangra, protosincelul R. Ciorogariu, asesorii G. Popoviciu, protop. N. Roxin, protop. P. Serb, și de preoții învecinați: V. Popoviciu, M. Hașas, I. Inocent, I. Vaida, P. Ardelean, V. Moga, G. Dudulescu și protodiaconul dr. I. Suci.

Emoționată lumea ce n'a mai văzut serviciu arhieresc și înălțată cu gândirile și simțirile de opera măreață ce a putut o produce adevăratul duh pastoral al modestului preot G. Dudulescu, a absorbit cu evlavie cuvintele arhieresti, cari de-a înălțimea amvonului viu și vivificător a dat laudă lui Dumnezeu pentru darurile sale și oamenilor laudă pentru hărnicile lor, sămânță nouă a sămânță în acest agru bine cultivat, ca acele ziduri să nu se usure, căci mai tari au fost zidurile Ierusalimului și s'au surpat când s'a sfîșit credința din Ierusalim. Fie că credința ce a ridicat aceste ziduri să rămână viuă ca ele să nu să surpe în veci și credința să o păstreze prin creșterea creștinească a fiilor chemați a susține pe vecie sfîntenia acestor ziduri. Așa s'a sfârșit frumoasa sărbătoare din Miersig, după care lumea s'a adunat în sala școalei la masă comună de unde a plecat spre seară episcopul între uralele credincioșilor rămași fascinați de splendoarea zilei ce li-s'a dat a vedea în micul sat Miersig.

Acoperit de noroiul drumurilor de prin păduri a returnat Preasfințitul cu suita sa acasă, dar înăuntru cu seninul conștiinței curate, că a săvârșit un strălucit act întru mărirea lui Dumnezeu și înălțarea neamului românesc. *Raportor.*

Destăinuirile de senzație ale lui Kafka.

În ziua de 25 Noembrie partidul radical înființat pe vremea lui Kristóffy a ținut în Budapesta, la otel »Continentul« adunare anuală. Cu acest prilej fostul secretar de stat Kafka a făcut următoarele destăinuiri:

»— În cercul meu de activitate birocratică politică întotdeauna mi-a stat în cale, pentru că dacă am vrut să înlătur vre-un defect al administrației rele, cuțitul și mâinile mi-au fost legate de interesele de partid politic. Pentru scuzarea păcatelor și crimelor administrației întotdeauna s'a invocat, că noi nu putem administra legal, noi trebuie să ne cheltuim puterile pentru repunerea tendențelor antipatriotice.

Sub acest văl am văzut păcatul că s'a strâns de pe popor cu 40—50 procente dare mai mult decât s'a stabilit legal iar singurul proprietar, care ar fi trebuit să plătească mai mult decât toți locuitorii satului, ani de-a rândul n'a plătit nimic și din interes de politică nici nu eră permis să se strângă dela el. Sume mari, fonduri administrative, am văzut cum se pierd în administrația mânilor necompetente.

Privitor la propunerea guvernului Fejérváry, a zis:

»— Guvernul acesta s'a format din necesitate inexorabilă, pentru că după acel »niciodată« dela Chlopy era gata, în scris, întreg planul de guvernare militară. Și atunci s'a aflat un om, în posesiunea tuturor distincțiilor militare și civile, care nu mai putea avea dorințe, ci în virtutea bătrâneții cel mult putea să dovedească liniștea, care a zis:

»— Clădesc un pod pe care națiunea și regele se vor putea întâlni.

Și ridicată puntea, a susținut-o în ciuda miilor de bănuiele și a pus națiunea și pe rege pe calea ei.

Aceasta-i pacea rezultată după »lupta națională«, la care am conlucrat și eu.

Acuma iată că mi regret păcatul și mă căiesc, eu, sârmanul de mine am crezut că să va face pace, care va reconstitui continuitatea legalității în stat. Dar nu s'a întâmplat astfel. Una din cele două partide cari au făcut pacea a trecut în strigăte de triumf și în goană nebună dintr'un capăt în celalalt al țării zdrobind și călcând în picioare din răzbuțoare existența atâtor cetățeni cari n'au făcut decât să-și împlinească datoria.

Pe urmă el declară că partidul radical nu a avut o cărdășie cu drabanții.

»— Ne doare, zise, acuza că am susține pe Kristóffy, deși nu am avut cu el nici o legătură politică

Dar să poate să avem în viitor.

Noi avem dreptul de a-l chema în judecată, îl vom putea cere cont ce a făcut cu idealul nostru politic, cu votul universal, egal și secret și în ce fel a asigurat el realizarea lui în așa zisul pact. Căci el a fost care a lansat ideea asta în politică și este dator să garanteze împlinirea ei. Iar dacă nu s'a îngrijit de asta, a fost un trădător și-l condamnăm!

Obstrucție fără sfârșit.

— Ședința camerei dela 25 Nov. —

S'ar mai putea întitula și: din plictiselile obstrucției, căci dela 10 ore și ceva până la 3 ore după masă nu s'a auzit în cameră decât discursuri croate, printre cari câte o întrerupere unguerească din gura președintelui pare străină și ca rătăcită dintr'o altă țară.

Dar și întreruperile acestea sunt rare. Căci prezidează Justh. Afară de Supilonimeni nu a pierdut cuvântul prin retragere. Șeful croaților vorbise înainte de ordinea zilei criticând o hotărîre anterioară a camerei (se hotărîse printr'un truc al deputatului Hoitsy ca trei articole, 14, 15, și 16 să fie discutate deodată, pentru împiedecarea obstrucției).

În aplauzele unguirilor președintele îi retrase cuvântul.

De aici încolo se revărsă potopul de cuvinte croațesti pe cari unguirii le ascultă cu resemnare.

La sfârșitul discuției președintele constată că propunerile contrare făcute de croați sunt cu excepția propunerii lui Magdici numai amendamente cărora camera le poate refuza cuvântul.

Ședința se ridică la orele 3.

Din România.

Dela Liga culturală. Duminecă seara a început seria de conferințe naționale la Ligă. A vorbit dl N. Iorga despre »necesitatea culturii naționale«.

D-sa spune că cultura națională a existat în timpuri îndepărtate și această cultură nu poate fi egalată de cultura națională de azi.

În statue, în temple, în cântece, în jocuri, în literatură scrisă în teatru, în oratorie eră în vechime o armonie deplină, ca manifestațiuni de cultură națională.

Civilizația romană a fost o civilizație imprumutată dela străini. De aceea cultura lor națională a fost mai puțin însemnată.

Cultura medievală n'are armonia de odinioară. Cultura națională trebuie să cuprindă însușirile prezentului și să exprime chiar viitorul.

Astfel, clasele dominante vor primi elementele superioare ale culturii, cea mijlocie elemente mai puțin superioare, iar masa poporului elementele simple ale acestei culturi.

Cultura națională se poate înfățișa în natura națională a unui popor, de exemplu: cultura scandinavă. Un popor nu poate trăi fără clase conducătoare, dar adâncurile unui popor sunt cele mai curate și ele păstrează însușirile naționale, de unde trebuie dedusă civilizația unui neam.

Politica e în legătură cu cultura națională. Politica trebuie să se inspire dar din cultura națională.

Germania și Anglia duc o asemenea politică. Imperiul german de azi s'a întemeiat din inspirația imperiului german medieval.

Încee spunând că nici un neam n'a mers departe fără cultură națională.

Conferința s'a încheiat la orele 11 noaptea.

O societate bună. Sâmbătă seara s'a ținut la palatul justiției adunarea generală a societății de patronaj înființată din inițiativa dlui C. Rădulescu, sub-director general al închisorilor, spre a se veni în ajutorul preveniților achitați, condamnaților liberați și copiilor părăsiți. A asistat foarte multă lume.

Dl Sc. Ferekide, primul președinte al înaltei Curți de Casație, a arătat însemnătatea operei și a mulțumit zgomorosei asistențe pentru concursul pe care l'a dat acestei opere umanitare. Apoi a vorbit dl C. Rădulescu, arătând modul cum va funcționa societatea. Apoi s'au făcut înscrierile de membri.

Darea de seamă a deputatului Polyt.

Deputatul Mihai Polyt a rostit un discurs remarcabil în fața alegătorilor săi din Chichindamare. Polyt a vorbit în trei limbi: sârbește, ungurește și nemțește.

Când după triumful coaliției unguerești în anul trecut a intrat un număr mai mărișor de deputați naționali în cameră, naționalitățile au avut cele mai bune nădejdi pentru prosperitatea țării și pentru progresul popoarelor maghiare.

Partidul naționalităților și-a precizat punctul de vedere în proiectul de răspuns la mesaj, unde s'a spus că nu în unitatea limbii, ci în unitatea sentimentelor trebuie căutată garanția viitorului. Contele Andrassy l'a acuzat pe orator că ar voi să dezmembreze Ungaria în cantoane dar el, Polyt a respins acuza asta. Chestia naționalităților în Ungaria nu este o chestie de administrație. Împărțirea după ținuturi unitare ca limbă pentru o administrație mai bună și mai ușoară.

Votul universal încă nu s'a realizat. Naționaliștii și socialiștii au interesul cel mai mare de a se înfăptui și pentru aceia ei îl și cer cu stăruință. Vor combate ideea de a se face dreptul a fărnător de cunoștința limbii unguerești.

Obstrucția croaților, este rezultatul lui lex Kossuth care a știrbit drepturile croaților. Este o iluzie deșartă de-a se crede că obstrucția croaților se poate înfrânge prin legea articolului unic, căci ea va continua la orice proiect nou sprijinit de obstrucția partidului naționalist și de a dizidenților kossuthiști.

Guvernul se găsește într'o incurcătură foarte mare prin criza croată. Este interesul Ungariei de a se împăca ca coaliția sârbo-croată, căci acesta este singurul partid maghiaro-fil care are rădăcini în Croația. Nici unioniștii cei vechi, nici chiar partidul starcevicean nu are aceeaș aderență în Croația ca rezoluționiștii. Singurul lucru ce-i rămâne guvernului este de a ceda. Când Polyt a amintit numele lui Justh aducându-i elogii pentru simțul său de dreptate, auditorul i-a făcut ovațiuni. Oratorul sfârși astfel: Fără conlucrarea naționalităților, viitorul Ungariei nu-i asigurat. Reprezentanții lor în cameră își împlinesc numai o datorie apărând interesele și existența popoarelor lor în cameră.

Toți cei prezenți, fără deosebire de naționalitate au făcut oratorului ovații.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 26 Noemvrie n. 1907.

— Impăcarea. Cine caută află ce caută. Așa aflarăm noi, că la spatele dlui dr. E. Babeș nu stă nici dl Mocsonyi, nici dl conte Batthyányi. Am cercat dar mai departe în nrul de ieri și iată, că pe când noi scrissem în Arad comunicatul apărut în nr. de astăzi al »Tribunei«, dl Babeș ne scrie o epistolă, sosită cu posta de dimineață, în care insistă la acțiunea sa de împăcare și scrie următoarele: »Admițând publicarea răspunsului meu învinovat — unica imputare ce mi-s'ar putea face — am făcut aceasta la rugarea unei persoane, care judecând chestiunile sulate de interes public, cari pretind, că și publicul nostru cel mare să aibă cunoștință despre acestea și să am ocaziune a mă orienta asupra dispozițiilor-

lor acestui public». Vă să zică există o persoană, care împinge pe dl Babeș la acțiune, aceea noi visarăm în nrul de ieri. Cine e dar acea persoană?

Incât pentru supărarea dlui Babeș, că ne-am fi schimbat »ținuta loială«, fie-ne permis a l dumeri, că adusă chestiunea în stadiul de astăzi, adică redusă la o nebuloasă origine, nu mai poate fi discutată cu gravitatea ce compete unei chestiuni atât de mare; decât de, scuturi tufa. Dl Babeș încă va admite, că îi poate fi exploatată de cineva bunăcredința, dacă nu admite, că poate fi naiv în politica rafinată, pe a cărei ferbinți podele acum intră primăvara.

— **Mandatul părintelui Lucaciu.** Înaintea comisiei a IV-a a camerei sub președinția lui Haviar Dániel s'a desbătut mandatul părintelui Lucaciu, atacat de Kardos. Avocații celor două părți au cerut amândoi amânarea care s'a încuviințat pe ziua de 13 Ianuarie 1908.

— **Săcuii despre chestia națională.** Societatea săcuiască din Cristur a trimis surioarei sale din Murăș Oșorhei o adresă ocupându-se de chestia națională. Se vorbește într'însa de convorbirea faimoasă avută loc între părintele Lucaciu și Ugron. Apoi, continuând, să spună că legea naționalităților nu poate fi aplicată astfel ca să știrbească supremația rasei ungurești. Adresa cere să se studieze mai multe chestiuni 1. Să se strângă date dacă funcționarii naționaliști în retragere nu fac agitație împotriva statului. 2. Ajutorul de stat al proșilor învățătorilor și notarilor naționaliști ce efect are din punct de vedere al statului unguresc? 3. Este bine de-a-se înzestra școlile de limbă străină cu dreptul de publicitate etc. Intrebările acestea, natural, vor trebui să primească tot răspunsuri nefavorabile naționalităților, cum așteaptă deșteptii de săcui.

— **Centrala societăților de maghiarizare.** Societatea de maghiarizare din sudul Ungariei DMKE, la care s'au descoperit în timpul din urmă multe »neregularități« în cassă, a făcut celorlalte societăți de maghiarizare propunerea de a le delega un comitet central, care se va întruni la câte trei luni în Budapesta în scop de a stabili un procedeu comun și unitar în activitatea societăților. Celelalte 3 societăți ar fi: cea din Ardeal (EMKE), din nordul Ungariei (FMKE) și cea de pe dreapta Dunării (Durántuli).

Nu ne mirăm că inițiativa vine dela DMKE, căci ea va fi un nou prilej de a »administra« banii societății. Dorim succes noii centrale și să adoapte toate procedurile aflate bune și practice cu succes la DMKE.

— **Al 15-lea! Ieri a încetat din viață în spitalul Rokus (Budapesta) Sulik Kucsera Andrei, împușcat de bestii dela Cernova.**

Este al 15-lea victimă.

— **Se reîntorc din America.** Societatea de navigație maritimă »Adria« anunță că vaporul »Caronia« a plecat în 23 crt. din New York spre Fiume cu 840 emigranți. Vaporul va ajunge la 10 Decembrie acasă.

»America« ce ni-a sosit azi scrie: Joi în 8 Noembrie vre-o 40 români din Jougstown O. au plecat acasă. Pe acești 40 inși i-au petrecut agenții la stație cu muzica țimbușului Cassian. Români cântau de veselie și de dor după muzică, atrăgând luarea aminte a trecătorilor de pe stradă. La stație au încins un joc românesc cu cu chiuturi sdravene. Jocul și cheful până ce a venit trenul. Despărțirea de cei rămași în gară, a fost duioasă.

— **Liceul unguresc din Turda.** Din Turda ni-se scrie: În anul viitor probabil vom avea și noi plăcerea de a avea în orașul nostru un liceu unguresc. Intocmai ca și liceul din Caransebeș cel din Turda va avea menirea de a fi un focar de raze de patrioți într'un ținut curat românesc. Ministrul de instrucție publică a adus deja orașului nostru la cunoștință locul designat pentru a se clădi acolo noul liceu.

Numărul școlilor primare de stat a crescut în anul din urmă într'un mod îngrijitor în comitatul Turda-Arieș. Aproape 200 de învățători de stat propovăduesc în limba statului în proporția românească a comitatului, cum spune un ziar din Cluj cu multă bucurie.

Iar românii ce fac față cu invazia asta? Nimic, absolut nimic. Ne doare în suflet când ne gândim la starea de înapoiere și derăpănare națională în care se află acest ținut, unul din cele mai sărace și mai părăsite ținuturi curat românești.

— **Sinuciderea unui celebru cântăreț.** Se telegrafiază din Beyreuth că celebrul bariton Teodor Bertram, unul dintre cei mai celebri interpret al operelor lui Wagner, s'a sinucis în Beyreuth. Era o fire de boem dintre cele mai simpatice de altfel. Il strică însă de asemeni jocul de cărți la care perdeă tot ce agonisea, și avea venit mare. De prima sa soție divorțase, a doua soția a sa a perit când cu naufragiul vasului »Berlin«.

— **Un oraș îngropat.** Orașul Karatag din Bukhara (Asia-centrală) s'a dărâmat în urma unui mare cutremur cu desăvârșire. Numărul victimelor îngropate sub ruine se ureă la 10.000. Abia vre-o sută de persoane au putut scăpa cu viața.

— **O fată vie în sicriu.** În Lille (Franța) în timpul prohodului de îngropare, moarta din sicriu, o fată, s'a trezit. Ea fusese scoasă de sub țandările unui tren deraiat și era să fie îngropată ca fiind moartă. Prin scuturătura cortegiului funebru însă ea s'a trezit din letargie. Pacienta a fost luată imediat în îngrijire medicală.

— **Fața fragedă și mâna albă** este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adevărat bune în contra pisturilor, petelor de ficat, coșuri, miteseri, roșeața mânilor. Dă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator: Tónay Imre și W a c h s m a n n Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

— **Kerekes Pál,** împletitorie de ciorapi cu mășina, Arad, Kossuth u. 66.

Afacerea Vaida în parlament.

Raportul comisiei de imunitate. — Vorbirea dlui dr. I. Maniu. — Nagy György contra. — Moțiunea românilor. — Croații pe lângă români.

— *Ședința dela 26 Noembrie.* —

Azi a venit la ordinea zilei raportul comisiei de imunitate. În el se propune recunoașterea violării dreptului de imunitate a deputatului român dr. Al. Vaida, se motivează însă pe larg că numai atâta este de constatat, satisfacție nu se poate da, deoarece nu s'a putut erua cine s'a atins de Vaida. Deci se propune trecerea la ordinea zilei.

Vorbirea lui Maniu.

Deputatul dr. I. Maniu ține o vorbire la nivel foarte înalt, ascultată cu atenție de întreaga cameră.

Declară în numele românilor că primește numai partea întâi a raportului, unde se constată violarea dreptului de imunitate a dlui Vaida, întreg restul, citit de raportor, să se omită, deoarece n'are nici un înțeles să motivezi și quasi să scuzi de ce și cum s'a produs acel rușinos scandal, care a atins nu numai dreptul de imunitate alui Vaida, ci a fost o atingere gravă a dreptului naționalității române.

Nagy György face contra propunere: Camera să declare că nu s'a violat dreptul de imunitate al deputatului Vaida, deoarece cele ce s'au întâmplat au fost sub impresia unei juste indignări.

Se naște apoi o scenă sgomotoasă, cum n'a fost de mult.

Dintre croați cer mai mulți inși cuvântul, voind să vorbească în favorul românilor.

Kossuthiștii îndeosebi sar ca niște turbați asupra croaților, nevoind să-i lase a vorbi. Scandalul este așa de mare, încât nu se mai poate auzi nimic.

Justh e silit astfel să suspende ședința pe 1/2 oră.

După redeschidere, Lorkovits, croaț, declară că în împrejurările date, croații renunță a lua parte la discuție.

Moțiunea românilor.

Dr. St. C. Pop prezintă o moțiune în înțelesul vorbirii lui dr. I. Maniu: dieta să ia la cunoștință partea întâi din raportul comisiei de imunitate, partea a doua să se omită.

S'a procedat la votare, primindu-se în întregime raportul comisiei.

O apucătură a guvernului.

Ministrul-prezident a propus să se întreprună discuția asupra proiectului de lege la ordinea zilei (contra căruia croații fac obstrucție) și să se pună mâne la ordinea zilei articolul unic privitor la tariful vamal.

Mai mulți kossuthiști combat aceasta, zicând că asta ar fi o capitulare în fața croaților, dar în cele din urmă dieta decide ca mâne să se discute acest articol unic.

Ultime informațiuni.

Amnestie fușarilor militari.

Printr'un decret preainalt apărut în foaia oficioasă se grațiază și amnestiază toți fușarii militari atât la honvezime cât și la armata comună. Vom da amănunte.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 25 Nov. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	26.12—26.14
Secară pe Apr.	24.36—24.38
Ovăs pe Apr.	17.38—17.40
Cucuruz pe Mai 1908	15.30—15.32

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Apr.	26.14—26.16
Secară pe Apr.	24.40—24.41
Ovăs pe Apr.	17.38—17.42
Cucuruz pe Maiu 1908	15.18—15.22

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul :

Grâu	
De Tisa — — — —	24 K. 55—26 K. 15 fil.
Din comitatul Albei — — —	25 » 40—25 » 55 »
De Pesta — — — —	24 » 70—25 » 80 »
Bănățenesc — — — —	24 » 75—25 » 55 »
De Bacica — — — —	24 » 90—25 » 70 »
Săcară — — — —	23 » 30—23 » 60 »
Orzui de nutreț, cvalitatea I.	15 » 90—16 » 10 »
» de cvalitatea II — — —	15 » 70—15 » 90 »
Ovăs » » I — — — —	16 » 85—17 » 15 »
» » » II — — — —	» » — — — — » »
Cucuruz vechiu — — — —	» » — — — — » »
» nou — — — —	14 » 90—15 » 10 »

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curăţitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

◆◆◆ KASSA. ◆◆◆

Se curăță sau se vâpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vâpsec într-o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se vâpsec imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericești, broderiile se curăță frumos și multă îngrijire.

Prețul curent al cărnei.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că de la 1 Noieavrie, în măcelăria mea am redus prețul cărnii așa d. e.

Carne de vită îngrășată:

1 kg. de carne de vită grasă partea dinainte 52 cr.,
1 kg. de carne de vită îngrășată partea dindărăt pentru
aspă 64 cr. 1 kg. carne de tocană 56-81 cr. 1 kg. de
carne pentru friptură, antricoate, pulpa de sus, poale
albă 72 cr.

Vițel bătrân:

1 kg. din partea dinainte 48-52 cr., 1 kg. dinapoi
64-68 cr.

Vițel tinăr:

1 kg. dinainte 72 cr., 1 kg. dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. 72-76 cr., 1 kg. din cotlete 84 cr., 1 kg. de
unsoare curată 70 cr., 1 kg. de slănină 70-76 cr.
Solicitând binevoitorul concurs al on. publice rămân

cu **Farkas György,**
măcelar.

Forray-utea casa Kristyóry.

Lângă berăria Deutsch.

Urmașul lui Bumbera Imre

BUMBERA ISTVÁN

croitor preotesc și civil. • Furnis. preotesc din loc.
Oradea-mare. (Nagyvárad)

Am onoare a aduce la cunoștința onor. preoți că mi-am sosit pentru sezonul de toamnă și iarnă postavurile negre, cari își păstrează culoarea și le țin în magazinul meu bine asortat, pentru comanda din provincie ajunge o reverendă de model, sau o haină, la dorință mă duc ori unde cu plăcere pe cheltuiala-mi proprie.

Tot asemenea țin în magazin postavurile cele mai noi și moderne din patrie, franceze și engleze pentru tot felul de pardesii și platoane de iarnă.

Doczy Pál

atelier pentru repararea instr. tehnice.
Szeged, Takaréktár-u. 8., Bitó-ház.

Reparațiuni de biciclete, mașini de cusut, mașini de scris, măsurătoare de spirit, instrumente pentru ingineri, instrumente pentru ingineri, instrumente pentru dentiști, sonerii electrice, telefoane, gramofone și puști. Părți de mașini de cusut și de biciclete, lămpi cari desvoaltă gaz și obiecte de luminat. Stărpitor de troscotel, economisator de cărbuni. Repararea instrumentelor de desemn. Mașini de cusut mânuși și blănării.

Prima societate de credit funciar român din București.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 20 Noiembrie st. v. 1907 ora 3 p. m. urmează a se ține licitație la sediul acestei Societăți, prin oferte închise fără drept de supralicitare, pentru arendarea moșiei „Dragomirești din Deal“, din comuna Popești-Dragomirești, plasa Cicrogârla, județul Ilfov, depărtare de 15 kilometri de București.

Intinderea moșiei este peste 800 pogoane cultivabile.

Arendarea acestei moșii se face pe termen de 5 ani, cu începere dela 23 Aprilie 1908.

Garanția cerută la licitație este de lei 5000.

Condițiunile speciale pentru arendarea acestei moșii se pot vedea la sediul Societății în orice zi de lucru între orele 11 a. m. până la 6 p. m. Ele fac parte integrantă din contract.

Ofertele trebuiesc făcute pe formularele date de Societate, la care se găsește alăturată condițiunile speciale de arendare.

Arendarea rămâne definitivă numai după aprobarea Consiliului de Administrație.

Diracțiunea.

George Bendorfean

pictor de biserică și auritor

Sibiu, Kermansplatz 3 (lângă cazarma cea mare).

Primește pictarea a tot felul de freșenuri ornamentare în ori ce stil, pictarea icoanelor dela altar, tot felul de marmorare.

Mai departe primește renovarea altarelor vechi, a amvonelor și cristelnițelor, și aurirea lor.

La dorință se trimite o listă de prețuri; și pentru stabilirea lucrului se angajază cu plăcere să meargă ori unde pe cheltuiala proprie.

— Garantează pentru trăinicia lucrului. —

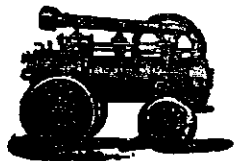
Szatmáry Mihály

MEȘTER DE CAZANE

Szeged, strada Pille nr. 25.

Intreprindere atât în loc cât și în provincie tot felul de reparări de cazane, mașini și locomobile la moare de aburi și fabricii de spirit. Aceste le efectuește cu prețuri favorabile și pe lângă garanție.

La chemare prin scris, vin în persoană ori și unde.

Contra boalelor de plumâni

a tusei, răgușelei, laringitel, se recomandă: **pilulele Frankl** (sufolqualac pil.) experimentate de medici. — și bolnavul cel mai gingaș le ia cu plăcere.

Prețul unei cutii mare 2 cor. 40 fl.

Se găsește în farmacia:

Frankl Antal Szeged,
Felsőváros 20.

Rugăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbătești folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de ghiță, unelte de călărit, hamuri, puști și fere vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 fiorini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Arpad-tér nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite)

După dorință merg și acasă și în provincie chemat print'o carte poștala.

Cu toată stima **IULIU HERZFELD.**

Recomandat de ministerul de culte și instrucție!
— Multe recunoștințe! —

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

KOLOZSVAR, Rozsa-u. 7. sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întample prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotesc numai cheltuielile mele. —

Preparație îngrijită, artistică, în formă — naturală, lucru trainic, prețuri — moderate! —

* * *

Chugyik Sándor, B.-Csaba

Fabricant de cimbale.

Pregătește cele mai bune

cimbale,

precum și

repararea tuturor instrumentelor cu coardă

pe lângă garanție și prețuri moderate.

Produsele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

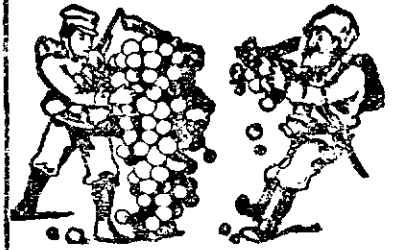

aranjată din nou
 expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare
ACID-CARBONIC-LICHID
 chimicește curat și natural, în lichid din isvorele de acid carbonic din bala celebră Buziás, pentru prepararea apeigazoase, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extracul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99-57%. În urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se califică de cel mai bun. Cu informații servește prompt:
 Biroul de expidare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneară Muschong-Buziás în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZENSAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTRÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Oltoiuri de struguri

expediază, garantând de sol asortiment bogat care de ani e recunoscut de primii și cel mai tralnic:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 23. sz. (Nagyküküllő megye).**

== Poftiți și cereți prețuri curente ilustrate! ==

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informații dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce pot avea în ferma de sus.

TRISKA J.

Pianine — Cimbale — Piane
 Harmonice

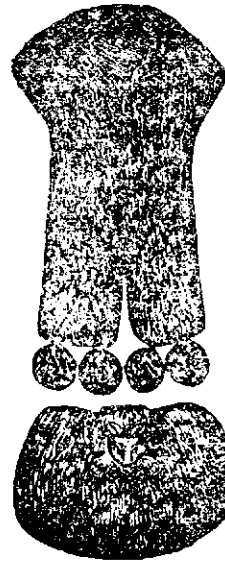
în prețul de fabrică se pot
 căpăta și plătit în rate.

● Se închiriază instrumente. ●

Acordarea sau repararea în
 loc sau în provincie o săvârșește prompt.

Cel mai mare magazin
 de piane în Ardeal **TRISKA J.**

B. C. I. C. Z. S. V. A. R.
 Sétatér-u. 10. (Casa propr.)

Weiszfeiler Sándor, blănar de lux.

Brassó, str. Kapu nr. 64.

Prăvălie exclusivă de blănuri preparate proprii
 în mic și mare.

Ține în magazin: Boauri (manșoane, manșete, bunzi, saci de picioare, paltoane scurte, căuist de peie și de stofă asortiment bogat.

— Se primesc comande, transformări, și reparaturi. —
 Comandele din provincie se săvârșesc repede și prompt.
Bunzi de călătorit sau de picioare, ile dau împrumut; blănilor cumpărate la mine — se curăță gratuit.

Avis!

Am onoare a înștiința pe on. public că o acrivitate de mai mulți ani sub firma „Zimmermann și Eisele“ — de unde m'am despărțit cu prietenie — am deschis cu ziua de azi pe **Piața Libertății Nr. 21** sub firma protocolară

Zimmermann Ignác

o prăvălie aranjată din nou, cu articole de lux, mode de bărbați și jucării de Norinberg.

Toate nisuințele mele se îndreaptă într'acolo, ca să câștig ca până acuma și în viitor încrederea on. public

Cu deosebită stlmă:

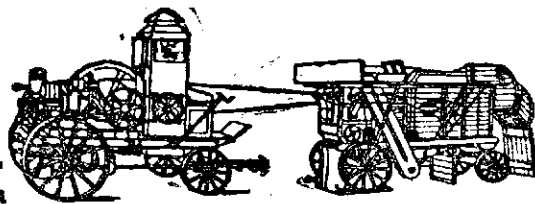
ZIMMERMANN IGNACZ.

SCHMIDT FRIGYES és TÁRSA.

Atelier de repararea mașinelor și de lăcătușerie, provăzut cu putere electrică.
 Nagyvárad, Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de bransa noastră; astfel de exemplu: Lumini electrice, porți de pompă, îngrădirii la bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos mod. Preătim apoi și reparăm și provedim din nou: tot felul de mașini de economie, instrumente de economie, instrumente de aranjamente de moară, Transmissiuni, mașini de vapor, etc. Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm pe răspunderea noastră.

Mai ales punem mare pond pe îmbunătățirea mașinelor de tipografie și mutarea tipografiilor, fiindcă SCHMIDT FRIGYES, membrul firmei, a servit 14 ani deardând în fabrica de mașini alui Wörner J. és Társa din Bpesta.

GEORG DÉCSI

măe'stru de instrumente muzicale Sibiu

str. Ocnei Nr. 10.

Magazin de tot felul de instrumente muzicale, depozit bogat de cele mai bune coarde.

Primește și execută prompt tot felul de comande din provincie, precum reparază bine și ieftin orice luerare ce aparține acestei ramuri.